

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3To/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8521010103
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Halkociová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8521010103.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove na verejnom zasadnutí konanom dňa 20.10.2022 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Moniky Halkociovej a sudcov Mgr. Iva Maruščáka a JUDr. Mariána Sninského v trestnej veci proti obžalovanému A. B. a spol. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zákona, o odvolaní obžalovaného A. B. a okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 8T/23/2021 zo dňa 11.10.2021, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o treste vo vzťahu k obom obžalovaným.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

Obžalovanej C. B., nar. XX.XX.XXXX v D. E., trvale
bytom A. XX, okr. D. E.,
t. č. v ÚVTOS Martin – Sučany,

u k l a d á :

Podľa § 208 ods. 3 Tr. zákona, § 39 ods. 1 Tr. zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 /päť/ rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona súd obžalovanú pre výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Obžalovanému A. B., nar. XX.XX.XXXX, v D. E.,
trvale bytom A. XX, okr.
D. E.,

u k l a d á :

Podľa § 208 ods. 3 Tr. zákona, § 39 ods. 1 Tr. zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 /päť/ rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona súd obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolanie okresného prokurátora.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom uznal súd prvého stupňa obžalovaných C. B. a A. B. za vinných zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) , ods. 3 písm. d) Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b), písm. j) Tr. zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona, ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že

1/ obžalovaná ako matka mal. dcéry F. B., nar. XX.XX.XXXX a obžalovaný ako osoba žijúca v spoločnej domácnosti s obžalovanou a mal. F., ktorý s nimi žil v spoločnej domácnosti v obci A. G. XX, H. D. E., jej v období od narodenia do 12.2.2020 a v období od 13.3.2020 až do dňa 10.11.2020 nevenovali dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že jej neposkytovali vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality ako aj kvantity, maloletá trpela chudokrvnosťou, ktorá bola spôsobená kvalitatívne nesprávnou výživou, v období od 17.3.2020 do 24.6.2020 maloletá trpela podvýživou I. až II. stupňa, ktorá bola spôsobená kvantitatívne nedostatočnou výživou, podávaním neupraveného kravského mlieka a stravy s nedostatočným obsahom vitamínov, železa, bielkovín a iných živín, čím jej spôsobovali slabý stav výživy, neobmedzili kontakt maloletej s osobami s rôznymi vírusovými a bakteriálnymi ochoreniami dýchacích ciest, neriadili sa pokynmi lekárov, nerealizovali kontrolné vyšetrenia po hospitalizáciách, v dôsledku čoho bola maloletá v uvedenom období 4-krát hospitalizovaná na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n. o., Obrancov mieru 3, Stará Ľubovňa, pre opakované ochorenia dýchacích ciest (akútne zápaly priedušiek, zápaly pľúc, nosohltana a infekciu dýchacích ciest na viacerých miestach), ktoré boli spôsobené rôznymi bakteriálnymi a vírusovými infekciami, čím maloletej neposkytli adekvátnu zdravotnú starostlivosť, nedodržiavali jej osobnú hygienu, výmenu plienok, následkom čoho mala maloletá špinavú kožu a zápaly v plienkovej oblasti, čím maloletej spôsobovali zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave maloletej, v dôsledku čoho na základe uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 4P/130/2020 zo dňa 2.11.2020 o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.11.2020, bola maloletá dňa 10.11.2020 umiestnená v Detskom domove Sv. Klementa Hofbauera v Podolínci, Kláštorná 2, 065 03 Podolíneec, okr. Stará Ľubovňa,

2/ ako rodičia mal. syna I. B., nar. XX.X.XXXX, ktorý s nimi žil v spoločnej domácnosti v obci A. XX, H. D. E. mu v období od narodenia do 19.6.2019 nevenovali dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že mu neposkytovali vhodnú a dostatočnú výživu, po stránke kvality, maloletý trpel chudokrvnosťou, ktorá bola spôsobená kvalitatívne nesprávnou výživou, čím mu spôsobovali slabý stav výživy, neobmedzili kontakt maloletého s osobami s rôznymi vírusovými, bakteriálnymi ochoreniami dýchacích ciest a kože, neriadili sa pokynmi lekárov, nerealizovali kontrolné vyšetrenia po hospitalizáciách, v dôsledku čoho bol maloletý v uvedenom období 9-krát hospitalizovaný na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa, pre opakované ochorenia dýchacích ciest a kože (akútne zápaly priedušiek, zápaly pľúc, svrab), ktoré boli spôsobené rôznymi bakteriálnymi a vírusovými infekciami, čím maloletému neposkytli adekvátnu zdravotnú starostlivosť, nedodržiavali jeho osobnú hygienu, výmenu plienok, následkom čoho mal maloletý špinavú kožu, zápal kože v plienkovej oblasti a impetiginizovaný svrab, čím maloletému spôsobovali zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave maloletého, v dôsledku čoho na základe uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 2P/122/2019-19 zo dňa 7.6.2019 o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2.7.2019, bol maloletý dňa 19.6.2019 umiestnený v Centre pre deti a rodiny Sv. Nikolaja Medzilaborce, Duchnovičova 506, 068 01 Medzilaborce, okres Medzilaborce,

3/ ako rodičia maloletého syna J. B., nar. X.X.XXXX, ktorý s nimi žil v spoločnej domácnosti v obci A. XX, H. D. E. mu v období od narodenia do 19.6.2019 nevenovali dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že mu neposkytovali vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality, maloletý trpel chudokrvnosťou, ktorá bola spôsobená kvalitatívne nesprávnou výživou, čím mu spôsobovali slabý stav výživy, neobmedzili kontakt maloletého s osobami s rôznymi vírusovými, bakteriálnymi ochoreniami dýchacích ciest a kože, neriadili sa pokynmi lekárov, nerealizovali kontrolné vyšetrenia po hospitalizáciách, v dôsledku čoho bol maloletý v uvedenom období 8-krát hospitalizovaný (7-krát na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa a 1-krát na pediatrickom oddelení Nemocnice Poprad, a.s) pre opakované ochorenia dýchacích ciest a kože (akútne zápaly priedušiek, zápaly pľúc, svrab), ktoré boli spôsobené rôznymi bakteriálnymi a vírusovými infekciami, čím maloletému neposkytli adekvátnu zdravotnú starostlivosť, nedodržiavali jeho osobnú hygienu, výmenu plienok, následkom

čoho mal maloletý špinavú kožu, zápal kože v plienkovej oblasti a svrab, čím maloletému spôsobovali zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave maloletého, v dôsledku čoho na základe uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. XP/XXX/XXXX-XX zo dňa 10.6.2019 o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2.7.2019, bol maloletý dňa 19.6.2019 umiestnený v Centre pre deti a rodiny Sv. Nikolaja Medzilaborce, Duchnovičova 506, 068 01 Medzilaborce, okres Medzilaborce, nosohltana, akútne obojstranné zápaly stredného ucha s hnisovým výtokom, ktoré zhoršili jej možnú vrodenú poruchu sluchu a infekcie dýchacích ciest na viacerých miestach, bakteriálne zápaly čreva s hnačkami so stratou celkovej telesnej tekutiny a horúčkou), ktoré boli spôsobené rôznymi bakteriálnymi, vírusovými infekciami, čím maloletému neposkytli adekvátnu zdravotnú starostlivosť, nedodržiavali jeho osobnú hygienu, výmenu plienok, následkom čoho mala maloletá špinavú kožu, zápal kože v plienkovej oblasti a opakovane svrab, čím maloletej spôsobovali zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave maloletej, v dôsledku čoho na základe uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa, sp. zn. 2P/121/2019-25 zo dňa 10.6.2019 o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 2.7.2019, bola maloletá dňa 19.6.2019 umiestnená v Centre pre deti a rodiny Sv. Nikolaja Medzilaborce, Duchnovičova 506, 068 01 Medzilaborce, okres Medzilaborce,

4/ ako rodičia maloletej dcéry D.. B., nar. X.XX.XXXX, ktorá s nimi žila v spoločnej domácnosti v obci A. XX, H. D. E., jej obžalovaná matka C. B. v období od jej narodenia až do dňa 19.6.2019 a jej otec, obžalovaný A. B. v období od jej narodenia do 19.6.2019, okrem obdobia od 27.12.2013 do 27.6.2016, kedy sa nachádzal v ÚVTOS Košice – Šaca, nevenovali dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že jej neposkytovali dostatočnú výživu po stránke kvality ako aj kvantity, maloletá trpela kvantitatívnou podvýživou, chudokrvnosťou, čím jej spôsobovali slabý stav výživy, neobmedzili kontakt maloletej s osobami s rôznymi vírusovými, bakteriálnymi ochoreniami dýchacích ciest a tráviaceho systému, podávali maloletej patogénnymi baktériami a vírusmi kontaminovanú, tepelne neupravenú stravu, neriadili sa pokynmi lekárov, nerealizovali a nedodržiavali stanovené termíny kontrolných vyšetrení po hospitalizáciách, v dôsledku čoho bola maloletá v uvedenom období 12-krát hospitalizovaná na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa pre opakované ochorenia dýchacích ciest a tráviaceho systému (akútne zápaly priedušiek, zápaly pľúc.

Za to súd uložil obžalovanej C. B. podľa § 208 ods. 3 Tr. zákona za použitia § 42 ods.1 Tr. zákona § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 5 Tr. zákona pri zistení poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j), písm. l) Tr. zákona a zistení priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona obžalovanú pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zákona zrušil výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/82/2016 zo dňa 23.09.2016, ako aj ďalšie výroky, ktoré na výrok o treste obsahovo nadväzujú, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Obžalovanému A. B. uložil podľa § 208 ods. 3 Tr. zákona za použitia § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zákona pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zákona a zistení priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zákona trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov, podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie tak prokurátorka okresnej prokuratúry, ako aj obžalovaný A. B.. V písomných dôvodoch odvolania prokurátorka uviedla, že sa nestotožnila vo výroku o vine so skutočnosťou, že Okresný súd Stará Ľubovňa uznal obžalovaných vinnými zo zločinu týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b), j) Tr. zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona, a to napriek tomu, že obžaloba nebola na obvinených podaná ako na spolupáchateľov podľa § 20 Tr. zákona, pričom obvinení urobili vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 Tr. poriadku, a to tak vo vzťahu ku skutku, ako aj k právnej kvalifikácii uvedenej v podanej obžalobe. Poukázala pritom na rozhodnutie publikované pod R 34/1968, podľa ktorého pri spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zákona sa vyžaduje spoločný úmysel spolupáchateľov zahŕňajúci tak ich spoločné konanie, ako aj sledovanie spoločného cieľa (porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom). O spolupáchateľstvo nejde, ak páchatelia súčasne útočia proti tomu istému predmetu útoku, ale každý z nich sleduje iný zámer. Aj pokiaľ ide o výrok o treste, podľa názoru prokurátorky, nie je možné stotožniť

sa s rozhodnutím okresného súdu, pretože okresný súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 34 ods. 1 Tr. zákona, ani § 34 ods. 4 Tr. zákona a okresným súdom uložený trest nemožno vzhľadom aj na osobu obžalovaných považovať za dostačujúci. Obžalovaná C. B. je osobou so sklonom k páchaniu trestnej činnosti, keď táto bola v minulosti jedenkrát súdne trestaná, a to rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/82/2016 zo dňa 23.09.2016 pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) Tr. zákona, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, ktorého výkon bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 3 rokov s probačným dohľadom, skutku sa dopustila voči maloletému A. od druhého polroka 2014 do 12.10.2015. Trestnej činnosti v teraz prejednávanom prípade sa obžalovaná dopustila od 07.12.2012 do 10.11.2020, teda trestnú činnosť dokonala 10.11.2020 a dopúšťala sa jej počas plynutia skúšobnej doby uloženej jej rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/82/2016. Z uvedeného dôvodu mal byť obžalovanej uložený samostatný trest odňatia slobody s prihliadnutím na tú skutočnosť, že sa konania dopúšťala voči svojim štyrom maloletým deťom, ktoré trpeli chudokrvnosťou, zápalmi priedušiek, zápalmi kože, svrabom a preto trest vo výmere 8 rokov hodnotí ako neprimeraný, nakoľko následky jej konania sa prejavili na zdravotnej stránke maloletých detí. Navyše nie je možné obžalovanej priznať poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zákona, pretože bola právoplatne odsúdená. Podľa názoru prokurátorky je zrejme, že sa obžalovaná opakovane dopúšťa obdobnej trestnej činnosti, z čoho je možné usúdiť, že doposiaľ uložený trest nebol postačujúci na nápravu obžalovanej, ako aj na samotnú ochranu spoločnosti, preto použitie § 38 ods. 7 Tr. zákona možno vyhodnotiť ako neprimerané. Obžalovanej navrhla uložiť trest odňatia slobody nad dolnou hranicou trestnej sadzby zvýšenej podľa § 38 ods. 5 Tr. zákona. Rovnako sa prokurátorka nestotožnila ani s výrokom o treste u obžalovaného A. B., ktorý bol v minulosti štyrikrát súdne trestaný, trestnej činnosti sa dopustil počas plynutia skúšobnej doby podmienene odsúdenia, navyše bol päťkrát postihnutý pre priestupky. Trest uložený obžalovanému vo výmere 11 rokov, teda na spodnej hranici upravenej trestnej sadzby vzhľadom na skutočnosť, že sa konania dopúšťal voči svojim štyrom maloletým deťom, ktoré trpeli chudokrvnosťou, zápalmi priedušiek, zápalmi kože, svrabom, čo sa prejavilo na zdravotnej stránke maloletých detí, pričom bol v minulosti viackrát súdne trestaný, a to aj za zločin, hodnotí prokurátorka ako neprimeraný. Obžalovaný sa opakovane dopúšťa trestnej činnosti, a preto je možné usúdiť, že doposiaľ uložené tresty neboli dostačujúce na nápravu obžalovaného, ani na ochranu spoločnosti a evidentne nespĺnili svoj účel. Obžalovanému navrhla rovnako uložiť trest odňatia slobody za použitia § 38 ods. 5 Tr. zákona.

Obžalovaný A. B. napadol rozsudok odvolaním len proti výroku o treste, ktoré odvolanie písomne odôvodnil prostredníctvom obhajcu tak, že na hlavnom pojednávaní konanom na okresnom súde dňa 11.10.2021 urobil vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku, teda, že je vinný zo skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, súd toto vyhlásenie prijal a vykonal len dokazovanie vo vzťahu k výroku o treste. Za situácie, kedy sa ku skutku priznal a jeho spáchanie úprimne oľutoval, považuje uložený trest za neprimerane prísny, pričom poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR č. 44 publikované v Zbierke nálezov a stanovísk Najvyššieho súdu SR pod č. 5/2017, podľa ktorého, ak možno páchatelovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 1 písm. d), ods. 4 Tr. zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maius použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods.1 písm. b) Tr. poriadku po prijatí takého vyhlásenia súdom, keďže páchatel neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. Dôvodom použitia analógie je podmienenosť mimoriadneho zníženia trestu oboma procesnými úpravami na rovnakom princípe, ktorý umožňuje obvinenému vzdať sa dokazovania na hlavnom pojednávaní. Kým v prípade dohody o vine a treste môže takto obvinený získať mimoriadne znížený trest už na základe samotnej dohody, ktorú v opačnom prípade nemusí uzavrieť, v prípade vyhlásenia o vine a jeho prijatia súdom nastanú účinky v zmysle § 257 ods. 5 a ods. 8 Tr. poriadku. To znamená neodvolateľnosť vyhlásenia, nevykonanie dokazovania v rozsahu uznanej viny a obmedzenie oprávneho prostriedku na dovolanie pre závažné porušenie práva na obhajobu. Je potom namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine, mal možnosť pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schvaľovaní dohody o vine a treste. Prvostupňový súd namiesto aplikácie tohto stanoviska postupoval podľa § 38 ods. 5 Tr. poriadku a zvýšil obžalovanému dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu polovicu. Takto uložený trest je v rozpore so zásadami ukladania trestov upravených v § 34 Tr. zákona. Ďalej uviedol, že zo skutkovej vety napadnutého rozsudku je zrejme, že obžalovaný sa spolu s C. B. dopustil skutku tým, že najmä svojim maloletým deťom neposkytovali vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality, neposkytli im adekvátnu zdravotnú

starostlivosť, nedodržiavali ich osobnú hygienu, v dôsledku čoho boli častokrát hospitalizované na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n. o.. Ani v jednom prípade ich konanie nebolo spôsobené fyzickým násilím, čo by odôvodňovalo závažnosť konania. Nedostatočné poskytovanie stravy z hľadiska kvality, ako aj nedostatočná hygienická starostlivosť vyplývala z ich slabých sociálnych pomerov, zo zlej bytovej otázky, nedostatku finančných prostriedkov. Neuvedomovali si závažnosť a následky zanedbania svojich rodičovských povinností. Navrhol preto, aby krajský súd podľa § 322 ods. 1 Tr. poriadku napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, prípadne, aby vo veci rozhodol sám tak, že obžalovanému uloží primeraný trest aplikujúci ustanovenie § 39 Tr. zákona o mimoriadnom znížení trestu.

Na základe riadne a včas podaného odvolania prokurátorky a obžalovaného A. B. postupoval krajský súd v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého, ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytkávané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku.

Vzhľadom na to, že krajský súd v danom prípade nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku, obaja obžalovaní urobili vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku a okresný súd rozhodol uznesením o prijatí ich vyhlásenia o vine podľa § 257 ods. 7 Tr. poriadku, preskúmal krajský súd len odvolaním napadnuté výroky rozsudku, a po takomto preskúmaní dospel k záveru, že tu existujú okolnosti odôvodňujúce zmenu napadnutého rozsudku vo výroku o treste u oboch obžalovaných.

Pokiaľ ide o prokurátorkou namietanú nesprávnosť postupu okresného súdu vo výroku o vine, keď táto uvádzala, že obžalovaní sa trestného činu nedopustili ako spolupáchatelia podľa § 20 Tr. zákona, sa krajský súd s názorom okresnej prokurátorky plne stotožnil. Z obsahu spisu plynie, že na hlavnom pojednávaní dňa 11.10.2021 obaja obžalovaní vyhlásili podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku, že sú vinní zo spáchania zločinu uvedeného v obžalobe, ktorý bol v obžalobe kvalifikovaný ako zločin týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b), písm. j) Tr. zákona. Okresný súd však postupoval následne nesprávne, keď na rozdiel od obžaloby a tým aj prijatého vyhlásenia o vine, kvalifikoval vo vyhlásenom rozsudku konanie obžalovaných ako spolupáchateľstvo trestného činu podľa § 20 Tr. zákona. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní ani nevyplýva, aby predseda senátu pred vyhlásením obžalovaných o vine upozornil obžalovaných na možnú zmenu právnej kvalifikácie konania obžalovaných. Krajský súd uvádza, že spolupáchateľstvo, ako to správne uviedla prokurátorka v odvolaní, predpokladá spáchanie trestného činu spoločným konaním a úmysel k tomu smerujúci. V danom prípade išlo o nekonanie obžalovaných, zanedbávanie povinnosti vyživovať a zaopatrovávať maloleté deti, preto nemôže ísť o spolupáchateľstvo trestného činu, keďže spolupáchateľstvo predpokladá dohodu slovnú alebo konkludentnú, k čomu v danom prípade nedošlo. Toto pochybenie okresného súdu však krajský súd nenaprával z dôvodu, že nemalo vplyv na výšku trestu a nezhoršilo postavenie obžalovaných.

Pokiaľ ide o výrok o treste, vo všeobecnosti sú sudy povinné riadiť sa základnými zásadami ukladania sankcií.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zákona, trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 3 Tr. zákona, trest má postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. zákona, pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Vo všeobecnosti platí, že štát by mal uplatňovať prostriedky trestného práva zdržanlivo, predovšetkým tam, kde iné právne prostriedky zlyhávajú alebo nie sú efektívne, lebo trestné právo a trestnoprávnu kvalifikáciu určitého konania ako trestného činu je treba považovať za ultima ratio, teda za krajný prostriedok, ktorý má význam predovšetkým celospoločenský, t. j. z hľadiska ochrany základných celospoločenských hodnôt. Trestné právo disponuje najcitlivejšími prostriedkami štátneho donútenia, ktoré značne zasahujú do práv a slobôd občanov a ich blízkych a môžu vyvolať aj celý rad vedľajších negatívnych účinkov nielen u páchatel'a, ale aj u jeho rodiny a spoločenstva, v ktorom žije. Preto legitimitu trestnoprávných zásahov môže odôvodniť výlučne nutnosť ochrany elementárnych právnych hodnôt pred činmi zvlášť škodlivými pre spoločnosť s tým, že neexistuje iné riešenie než trestnoprávne. Spoločenská škodlivosť má význam ako jedno z hľadísk uplatňovania zásady subsidiarity trestnej represie, neposudzuje sa vo všeobecnej rovine, vždy je treba zvažovať v konkrétnom posudzovanom prípade pri každom páchatel'ovi s ohľadom na intenzitu naplnených kritérií, či posudzovaný skutok zodpovedá bežne sa vyskytujúcim trestným činom danej skutkovej podstaty.

Týranie zverenej osoby v bežne sa vyskytujúcich prípadoch súdnej praxe spočíva napríklad v sústavnom trestaní dieťaťa vo forme surového bitia rukami či pomocou rôznych predmetov, kopania, bolestivého ťahania za vlasy, po dlhú dobu trvajúceho kľáčania, priväzovania dieťaťa k stolu či radiátoru, nútení k vykonávaniu ťažkých prác, častom budení dieťaťa v noci, dlhší čas trvajúce odopieranie dostatočnej stravy a podobne (B 2/1983). Týraním zverenej osoby sa rozumie také zlé zaobchádzanie so zverenou osobou, ktoré sa vyznačuje hrubším stupňom necitlivosti a bezohľadnosti a určitým trvaním. Musí ísť o konanie, ktoré týraná osoba pociťuje pre jeho hrubosť a krutosť a bezohľadnosť alebo bolestivosť ako ťažké príkorie. (R 20/1984). V tomto prípade mal krajský súd za to, že posudzovaný skutok nenaplnia bežne sa vyskytujúce prípady zločinu týrania blízkej a zverenej osoby a že nejde zároveň v porovnaní s inými prípadmi o mimoriadne vysoký stupeň bezcitnosti či surovosti, ale o lajdáckosť a vážne zanedbávanie starostlivosti o deti, ktoré si vyžadujú vyššiu mieru starostlivosti či už preto, že trpia vrodenými ochoreniami a preto vyžadujú špeciálnu stravu ako aj častejšie návštevy lekára.

V dôvodoch napadnutého rozsudku prvostupňový súd uviedol, ktoré skutočnosti vzal do úvahy pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu. Plynie z neho, že súd prihliadal aj na správu ÚPSVaR v Starej Ľubovni, z ktorej vyplýva, že obžalovaní so svojimi piatimi deťmi bývali v dvojizbovom byte vo vlastníctve rodičov obžalovaného A. B., kde mali k dispozícii jednu izbu zariadenú nevyhnutným nábytkom, spolu v dvojizbovom byte bývalo osemnásť ľudí, vzťahy v rodine boli vyostrené, hlavne medzi obžalovanou a svokrou. Obžalovaným sa kladie za vinu, že neposkytli svojim maloletým deťom dostatočný príjem stravy, ako aj dostatočne kvalitnú stravu, ako aj že deťom neposkytli dostatočnú zdravotnú starostlivosť, napríklad, že neprišli s deťmi na lekárske ošetrenie včas, až po rozvinutí chorôb do závažnejšieho štádia, kedy bola nutná hospitalizácia, deti, vzhľadom na ochorenia, potrebovali ošetrenia v špecializovaných ambulanciách, čo obžalovaní tiež zanedbávali, nepodávali deťom predpísané lieky, respektíve po prepustení z nemocnice nenavštívili detskú lekárku a ochorenia neboli doliečené, v dôsledku čoho dochádzalo k opakovaným hospitalizáciám detí a takéto konanie, či skôr nekonanie obžalovaných, ako rodičov, trvalo po dlhší čas a obžalovaní nereagovali ani na intervencie zo strany príslušného sociálneho úradu, či neziskovej organizácie a sociálnych terénnych pracovníkov. Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že obžalovaní, podľa správ od príslušných inštitúcií, boli na zanedbávanie svojich povinností voči deťom upozorňovaní opakovane, či už zo strany pracovníkov ÚPSVaR, ktorí vykonávali v rodine kontroly pravidelne od roku 2013, ako aj terénnych sociálnych pracovníkov a o.z. Familiám Prešov. Ďalej okresný súd uviedol, že k problémom v starostlivosti o maloleté deti do určitej miery prispeli aj sociálne pomery obžalovaných, keď pri osemnástich ľuďoch v dvoch izbách bolo evidentne ťažké zabezpečiť, aby sa deti nedostali do styku s prípadnými bakteriálnymi a vírusovými ochoreniami, čo ich však napriek ich finančnej situácii nezabavovalo povinnosti starať sa o deti. Obžalovaní sa po dlhší čas nestarali riadne o štyri maloleté deti a napriek snahe zo strany príslušných inštitúcií nedošlo k zmene.

Podľa názoru krajského súdu však v danom prípade nebolo dostatočne zisťované a zohľadnené, aký mali obžalovaní a ich deti citový vzťah, keď opatrovníčka maloletých detí v prípravnom konaní uviedla,

že maloleté deti majú s rodičmi kladný citový vzťah, obžalovaná na verejnom zasadnutí pred krajským súdom uviedla, že syn jej písal, kedy sa vráti domov, ako aj, že štyri z maloletých detí boli zverené do osobnej starostlivosti svokre, teda už nie sú umiestnené v centre pre deti v Medzilaborciach, pričom obžalovaný A. B. žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a týmito ich deťmi. Obžalovanou tvrdené skutočnosti, teda že štyri maloleté deti, a to D., J., I. a A. boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, teda matky obžalovaného A. B., F. B., ktorá žije v spoločnej domácnosti s obžalovaným A. B., plynie aj z rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4P/76/2021 zo dňa 18. januára 2022. Teda po vyhlásení rozsudku okresného súdu žili maloleté deti v jednej domácnosti s otcom, obžalovaným A. B., takmer po dobu jedného roka. To by nebolo možné, ak by mal otec k deťom zlý vzťah, alebo by im ubližoval.

Krajský súd potom dospel k záveru, že vyššie uvedené okolnosti prípadu sa v danej kvalite a kvantite u trestného činu týrania blízkej osoby bežne nevyskytujú, keď tento trestný čin je bežne páchaný používaním fyzického násillia, psychického týrania, ktorým môže byť neprimerané a bezdôvodné trestanie detí, vyvolávanie strachu a stresu, ponižovanie detí, k čomu v tomto prípade podľa vykonaného dokazovania nedochádzalo.

Okresný súd správne vzhliadol u obžalovanej jednu poľahčujúcu okolnosť a síce, že táto sa k spáchaniu trestného činu priznala a tento úprimne oľutovala, teda poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zákona. Okresný súd však pochybil, pokiaľ obžalovanej priznal aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zákona, teda že viedla pred spáchaním trestného činu riadny život a zároveň konštatoval, že už bola v minulosti odsúdená a priznal jej aj priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zákona. Obžalovaná má v odpise registra trestov len jeden záznam, rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/82/2016 zo dňa 23.09.2016 bola uznaná vinnou zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) Tr. zákona, za čo jej bol uložený podmienený trest odňatia slobody. V teraz prejednávanej veci došlo k dokonaniu trestného činu až po vyhlásení predchádzajúceho odsudzujúceho rozsudku, ako správne uviedla prokurátorka v podanom odvolaní, a preto u obžalovanej neboli splnené podmienky pre ukladanie súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zákona. Vyššie uvedené pochybenia okresného súdu vo výroku o treste potom napravil krajský súd na základe odvolania podaného prokurátorkou tak, že obžalovanej C. B. uložil samostatný trest odňatia slobody. Keďže krajský súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zákona, pretože by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom vo výmere od 7 - 15 rokov, navyše za použitia ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zákona v konečnej výmere od 11 do 15 rokov, bolo pre obžalovanú neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu, ako aj s poukazom na osobu obžalovanej, na ktorú je v tomto konkrétnom prípade potrebné trestom pôsobiť prevýchove tak, aby si táto uvedomila svoje povinnosti ako matky riadne sa starať o maloleté deti. Za primeraný trest potom krajský súd považoval trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, pre výkon ktorého obžalovanú zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia, keďže táto pred spáchaním skutku nebola nikdy vo výkone trestu odňatia slobody, a teda nebolo pôsobené výkonom trestu na jej prevýchovu. Tento trest spolu s teraz vykonávaným trestom vo výmere 2 rokov v inej veci považuje krajský súd za dostatočný tak pre nápravu obžalovanej, ako aj pre ochranu spoločnosti.

Okresný súd v odvolaní napadnutom rozsudku rovnako správne vzhliadol u obžalovaného A. B. jednu poľahčujúcu okolnosť a síce, že tento sa k spáchaniu trestného činu priznal a tento úprimne oľutoval, a to tak v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred okresným súdom, teda poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zákona. Rovnako správne okresný súd konštatoval, že obžalovaný už bol v minulosti odsúdený, pritom je možné prihliadať len na nezahladené odsúdenie Okresným súdom Kežmarok sp. zn. 7T/87/2014 zo dňa 30.04.2014, ktorým mu bol za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov a 6 mesiacov, ktorý trest vykonal dňa 27.06.2016. Správne s poukazom na toto odsúdenie potom okresný súd obžalovanému priznal priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zákona.

V súlade so zásadou individualizácie trestu Trestný zákon umožňuje vo výnimočných prípadoch uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu stanovenú

v osobitnej časti. Umožňuje tak uloženie trestu aj tým páchatelom, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu alebo pomerom páchatela. Nepochybne postupoval okresný súd správne pri určení druhu trestu, ak ukladal obžalovanému nepodmienečný trest odňatia slobody, napokon právna kvalifikácia konania obžalovaného a na ňu sa

viažuce zákonné trestné sadzby iný druh trestu nepripúšťali. V súvislosti s výmerou trestu ďalej odvolací súd poukazuje na vyhlásenie obžalovaného o vine uskutočnené na hlavnom pojednávaní, ktoré sa objektívne „približuje“ ku konaniu o dohode o vine a treste. Obidva inštitúty, ako skrátené formy konania, sa totiž pri svojom procesnom postupe vo vzťahu k výroku o vine riadia rovnakým ustanovením Trestného poriadku, t. j. § 333 ods. 3.

Za takejto situácie je krajský súd toho názoru, že obžalovaný vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku, v dôsledku čoho sa vzdal svojho práva na verejný súdny proces a zásadným spôsobom tak skrátil konanie, za situácie, že tento síce v minulosti bol trestne stíhaný, ale pre druhovo odlišnú trestnú činnosť a v jeho prípade nebolo zistené, aby mal k deťom zlý vzťah, navyše štyri maloleté deti žili spolu s ním v jednej domácnosti aj po vyhlásení rozsudku okresného súdu v tejto trestnej veci, preto sa v danom prípade trest odňatia slobody vo výmere upravenej podľa § 38 ods. 5 Tr. zákona javí ako trest neprímerane prísny a na potrebu prevýchovy obžalovaného ako aj ochranu spoločnosti ani nepotrebný. Aj v prípade obžalovaného platí, že trest má postihnúť páchatel'a a nie jeho rodinu. V kontexte uvedeného odvolací súd po zvážení všetkých ďalších pri rozhodovaní o výmere trestu do úvahy prichádzajúcich okolností, s prihliadnutím najmä na to, že v osobe obžalovaného nejde o zvlášť narušeného páchatel'a, vyvodil záver, že uloženie trestu obžalovanému v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby zvýšenej podľa § 38 ods. 5 Tr. zákona o jednu polovicu (na 11 až 15 rokov) by bol pre neho neprímerane prísny a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

V dôsledku týchto zistení odvolací súd napadnutý rozsudok postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. poriadku vo výroku o treste zrušil a na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku rozhodol tak, že obžalovanému A. B. uložil trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, pre výkon ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. V prevyšujúcej časti odvolanie prokurátora zamietol podľa § 319 Tr. poriadku.

Odvolací súd zastáva názor, že takto uložené tresty v plnej miere zodpovedajú zásadám pre ukladanie trestov vzhľadom na vyššie uvedené konkrétne okolnosti prípadu, a to aj z hľadiska individuálnej a generálnej prevencie. Žiada sa dodať, že v tomto konkrétnom prípade nie je možné ukladať obžalovaným, ako rodičom, tzv. exmeplárne tresty odňatia slobody vo výmere minimálne 11 rokov, keď vzhľadom na okolnosti prípadu, kedy sa títo nestarali dostatočne o svoje maloleté deti, musí prevažovať záujem spoločnosti na prevýchovej funkcii trestu, a teda prevychovať ich tak, aby v budúcnosti viedli riadny život a predovšetkým, aby sa riadne a zodpovedne starali o vlastné maloleté deti. Z odborných publikovaných štúdií plynie, že v minulosti významnú úlohu v oblasti osvetu v zdravotníckej oblasti v problémových rodinách či komunitách plnili detské terénne sestry, ktoré zistili a eliminovali množstvo problémov hneď pri ich zrode, zánikom terénnych sestier zanikla aj prevencia a do ambulancií prichádzajú rodičia s deťmi neraz až v život ohrozujúcom stave.

Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je príпустný.